

Mezinárodní finanční trhy - devizový trh

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

FIU/MFM

Ing. Jana Šimáková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Mezinárodní finanční trhy využívající MNC

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Devizový trh
- Mezinárodní peněžní trh
- Mezinárodní úvěrový trh
- Mezinárodní dluhopisový trh
- Mezinárodní akciový trh

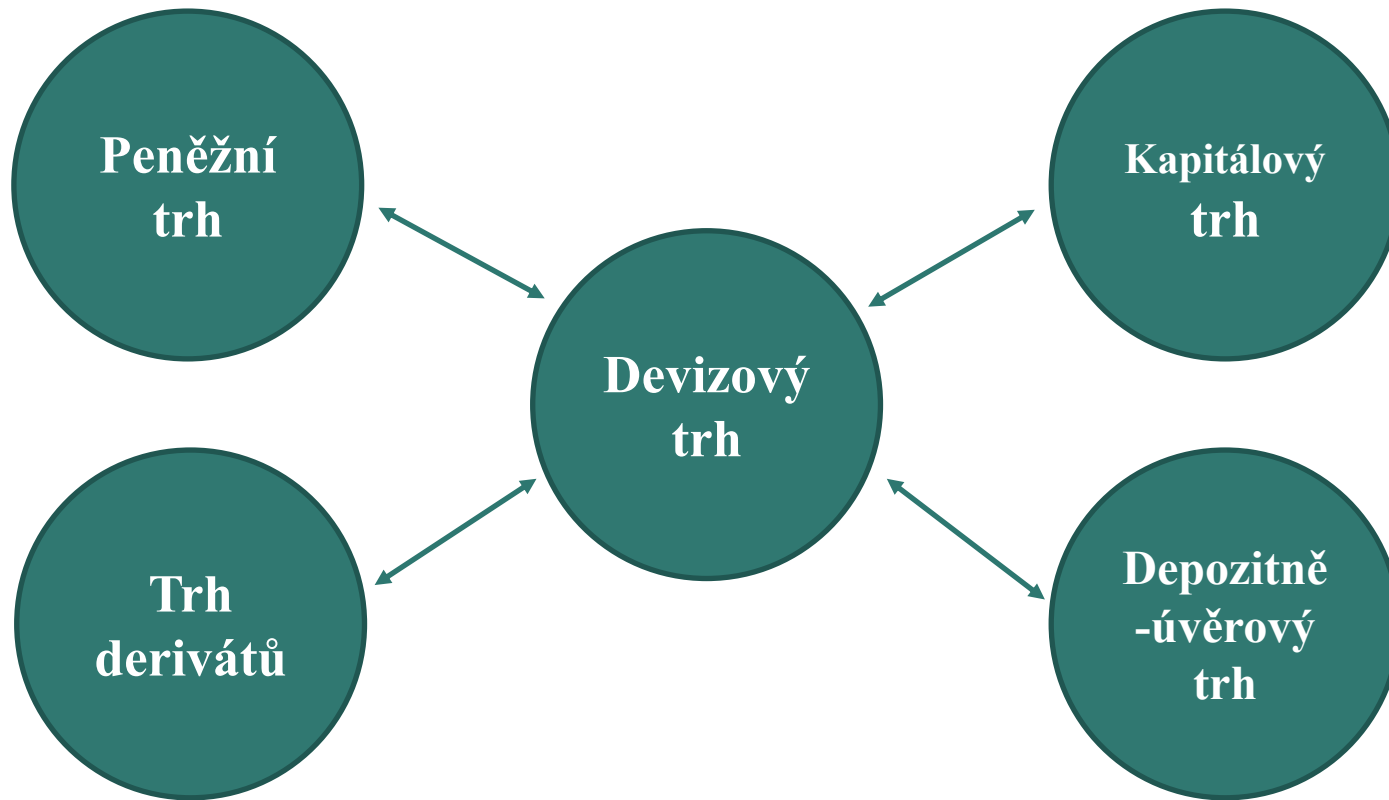

- devizový trh poskytuje fyzickou a institucionální infrastrukturu, prostřednictvím níž dochází k výměně jedné měny za druhou, stanovení devizového kurzu (poměru, ve kterém jsou měny směňovány) a vypořádání realizovaných obchodů.
- za devizový obchod je možné považovat všechny transakce, ve kterých se kupující a prodávající dohodli, že určitá suma jedné měny bude vyměněna za jinou měnu ve stanoveném kurzu při splnění dalších podmínek obchodu.

Napojení devizového trhu na další finanční trhy

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Rozdělení trhů se zahraničními měnami

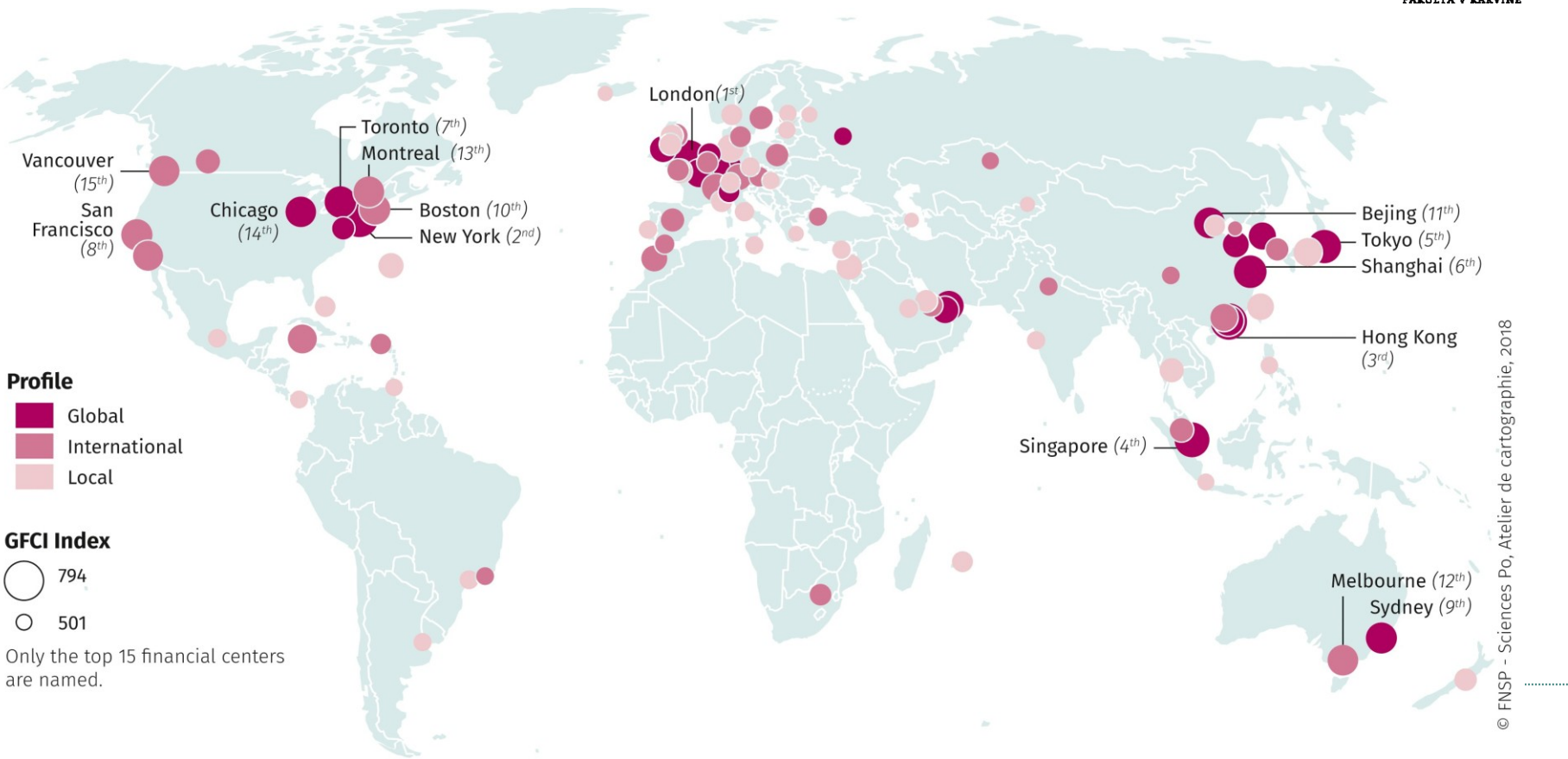
**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Z hlediska druhu obchodovaných peněz
  - trh valut
  - trh deviz
- Z hlediska charakteru obchodování s devizami
  - trh burzovní
  - trh neburzovní, tzv. OTC (over-the-counter) trh
- Z hlediska subjektů, které naň vstupují
  - trh mezibankovní
  - trh klientský

Hierarchie finančních center

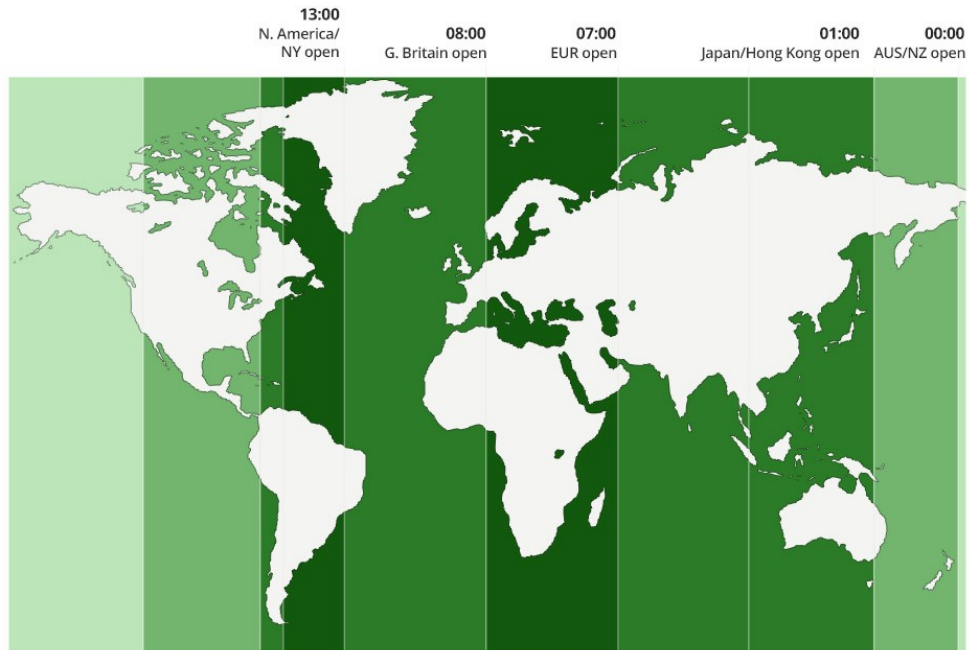
**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

FX market never sleeps ...

Forexearlywarning.com

Liquidity by Trading Hours

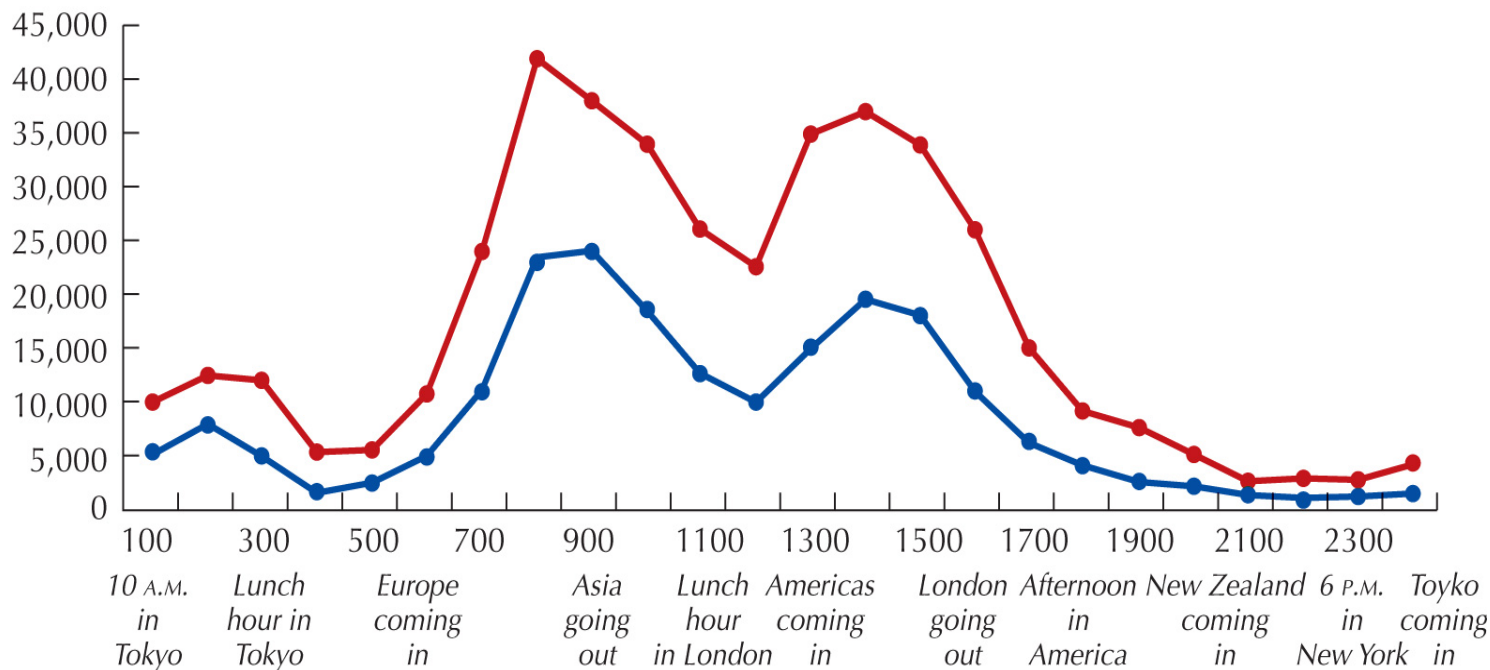
All times are in GMT

... But it goes for a lunch

Electronic conversations per hour (Monday–Friday, 1992–1993)

Avg. Peak

Note: Time (0100–2400 hours, Greenwich Mean Time)

Celosvětový obrat na devizovém trhu

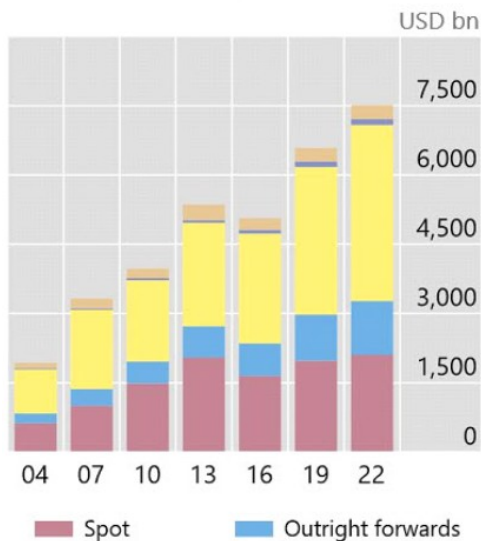

Foreign exchange market turnover by instrument¹

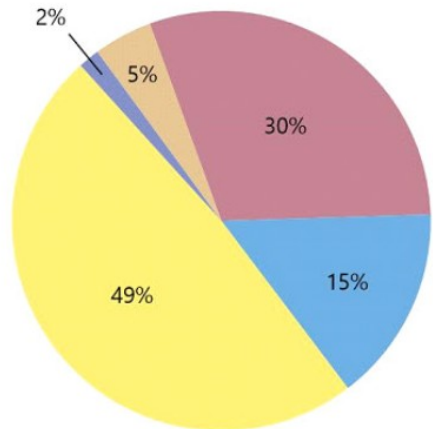
Net-net basis, daily averages in April

Graph 1

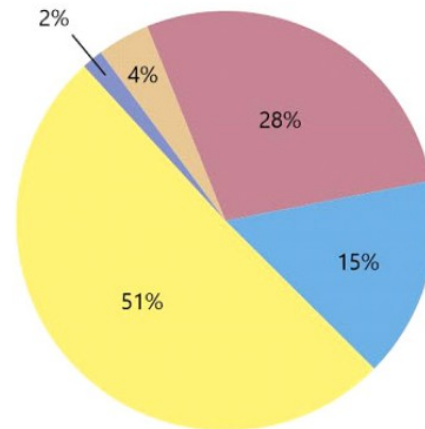
2004–22

2019

2022

¹ Adjusted for local and cross-border inter-dealer double-counting, ie "net-net" basis.

Source: BIS Triennial Central Bank Survey. For additional data by instrument, see Table 1.

Podíl měn na obratu devizového trhu (v % transakcí)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

	1998	2001	2004	2007	2010	2013	2016	2019	2022
USD	87.3	90.3	88.7	85.6	84.9	87.0	87.6	88.3	88.5
EUR (DEM)	(30.1)	37.6	37.2	37.0	39.1	33.4	31.4	32.3	30.5
JPY	20.2	22.7	20.3	16.5	19.0	23.0	21.6	16.8	16.7
GBP	11.0	13.2	16.9	15.0	12.9	11.8	12.8	12.8	12.9
CNY	0.0	0.0	0.1	0.5	0.9	2.2	4.0	4.3	7.0
AUD	3.1	4.2	5.5	6.7	7.6	8.6	6.9	6.8	6.4
CAD	3.6	4.5	4.2	4.2	5.3	4.6	5.1	5.0	6.2
CHF	7.1	6.1	6.1	6.8	6.4	5.2	4.8	4.9	5.2
CZK	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.4	0.3	0.4	0.4

Podíl měnových párů na obrátu devizového trhu (v % transakcí)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

	1998	2001	2004	2007	2010	2013	2016	2019	2022
USD/EUR (DEM)	(20)	30	28	27	28	24	23	24.0	22.7
USD/JPY	18	20	17	13	14	18	18	13.2	13.5
USD/GBP	8	11	14	12	9	9	9	9.6	9.5
USD/AUD	3	4	5	6	6	7	5	5.4	5.1
USD/CAD	3	4	4	4	5	4	4	4.4	5.5
USD/CNY					1	2	4	4.1	6.6
USD/CHF	5	5	4	5	4	3	4	3.5	3.9
USD/others	12	17	16	15	11	13	12	20.9	21.8
EUR/GBP			2	2	3	2	2	2.0	2.0
EUR/JPY		3	3	3	3	3	2	1.7	1.4

Účastníci devizového trhu

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- bankovní a nebankovní dealeři a brokeri
- jednotlivci nebo firmy provádějící obchodní nebo investiční aktivity
- spekulanti a arbitrážeri
- centrální banky

Výhody využití dealerů pro devizové obchody

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- konkurenceschopnost nabídky devizového kurzu
- speciální služby, jako správa hotovosti, nebo vyhledání těžko dostupných měn
- rychlost vyřízení obchodů a vyřízení administrativních úkonů na straně banky
- poradenství v oblasti vývoje devizových trhů, zahraničních ekonomik a zahraničního finančního prostředí, které souvisejí se zákazníky nebo dodavateli
- prognózování devizových kurzů relevantních pro ekonomické aktivity MNC

Spotový a termínový devizový trh

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- Z hlediska technik provádění devizových operací rozlišujeme trh spotový a termínový, přičemž základní rozdíl spočívá v termínu vypořádání transakce.
  - spotovou transakci lze charakterizovat jako bilaterální kontrakt, v němž jedna strana dodává určitý objem dané měny oproti přijetí odpovídající sumy jiné měny od obchodní protistrany.
    - devizový obchod se uskutečňuje za aktuálně platný devizový kurz,
    - vypořádání obchodu a dodání měn proběhne obvykle v průběhu dvou pracovních dnů
  - termínové transakce mají vypořádání obchodu v budoucnosti
    - objem obchodu, měna, devizový kurz, datum vypořádání jsou určeny v době uzavření obchodu, k doručení měn však dochází až ve stanoveném datu vypořádání
    - nejčtenější splatnosti na termínovém devizovém trhu jsou do 7 dnů a pak 30 dnů a 90 dnů
  - swapové transakce
    - kombinace spotových a termínových obchodů

Kótování devizových kurzů

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- Devizový kurz je cena jedné měny vyjádřená v jednotkách jiné měny a je tvořen jako každá jiná cena, tedy střetem nabídky a poptávky.
- V kotaci vystupuje jedna z měn v měnovém páru vždy jako jednotková, bazická, neboli referenční měna a jí také devizový kurz vyjadřuje
  - Devizový kurz 25 CZK/EUR je devizovým kurzem eura vyjádřeným v českých korunách.
  - Když chceme vyjádřit devizový kurz koruny, je nutno v zápisu přehodit jednotkovou měnu na českou korunu. Devizový kurz koruny vyjádřené prostřednictvím eura je pak 0,04 EUR/CZK.

Kotace spotového devizového kurzu (1)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- Spotový kurz je devizový kurz měny s termínem dodání maximálně do dvou obchodních dnů.
- Přímé kótování udává cenu jednotky zahraniční měny vyjádřenou v domácí měně.
  - Z pohledu české koruny a eura je to například 25 CZK/EUR, jinými slovy, spotový kurz je 25 českých korun za 1 euro.
- Nepřímé kótování uvádí, kolik jednotek zahraniční měny lze zakoupit za jednu jednotku domácí měny.
  - Analogicky z výše uvedeného příkladu by to byl devizový kurz 0,04 EUR/CZK.

Kotace spotového devizového kurzu (2)

- **Obecný kurzový zápis:**

$$S(K/L)$$

S hodnota spotového středového kurzu

K spotový středový kurz měny *K* (měna na 2. pozici, bazická měna)

L spotový středový kurz měny *K* vyjádřený v *L* (měna na 1. pozici)

- Když chceme získat devizový kurz měny na prvním místě kotace, je nutné prohodit kurz do jmenovatele:

$$S(K/L) = \frac{1}{S(L/K)}$$

Principy dvoucestné kotace

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Při obchodování s měnami je základem tzv. dvoucestná kotace, tedy kotace nákupního a prodejního kurzu
  - nákupní kurz je označován jako bid rate
  - prodejní kurz je označován jako ask (offer) rate.
- Názvy kurzů jsou odvozené z pohledu dealera
  - dealer za bid rate nakupuje cizí měnu a MNC mu ji prodává
  - dealer za ask rate měnu prodává a tedy MNC nakupuje
- Prodejní kurz je na devizovém trhu vždy vyšší než kurz nákupní, protože jinak by dealeři při devizových obchodech nerealizovali zisk a nebyly by tak motivováni k této činnosti.
  - Pro devizový kurz eura vyjádřeného v českých korunách to může být tedy bid kurz 24,60 CZK/EUR a ask kurz 26,10 CZK/EUR.

- Výpočtem průměru bid a ask kurzu získáme středový kurz (midpoint rate). Když si bid kurz označíme jako $B(L/K)$ a ask kurz jako $A(L/K)$, pak středový kurz měny K získáme pomocí vzorce:

$$S(L/K) = (A(L/K) + B(L/K))/2$$

- Středový kurz měny L získáme pomocí vzorce:

$$S(K/L) = (A(K/L) + B(K/L))/2$$

Poznámka: Při práci s devizovými kurzy je nutné mít na paměti, že středový devizový kurz měny L se nemůže rovnat převrácené hodnotě středového kurzu měny K , výjimka nastává pouze tehdy, když se hodnoty ask a bid kurzu rovnají.

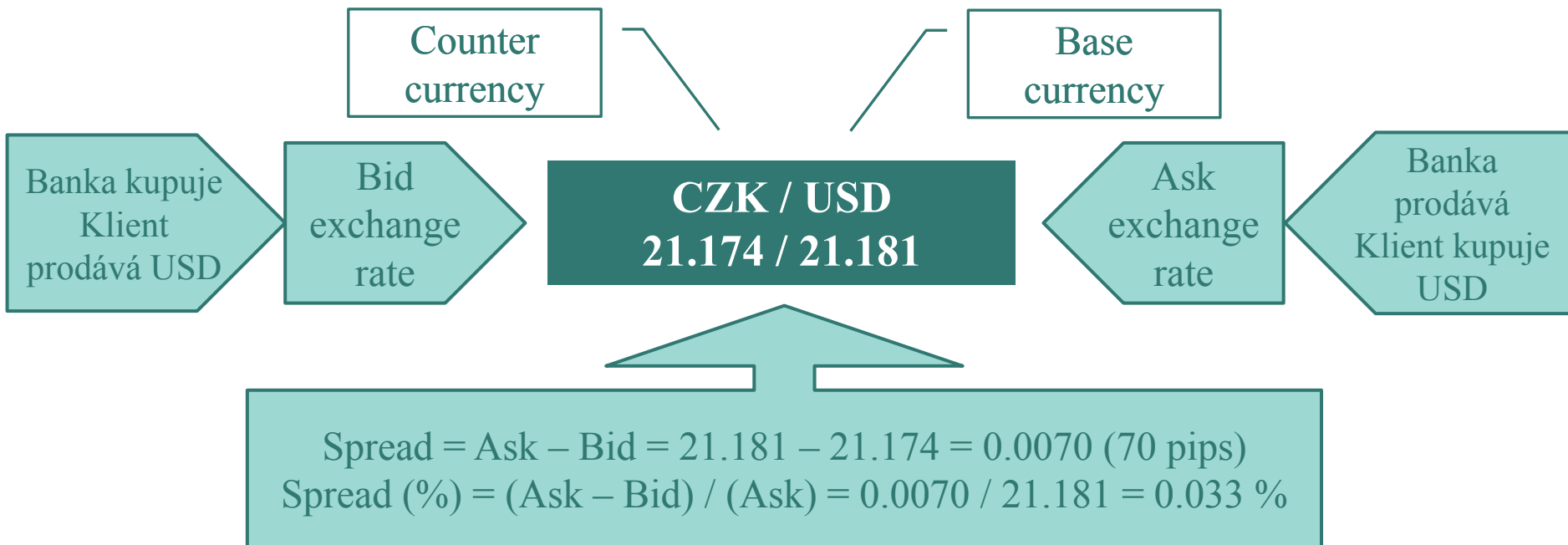
- Rozdíl mezi prodejním a nákupním kurzem se zas nazývá kurzové rozpětí (spread)
  - představuje základ zisku dealerů z obchodování, tedy transakční náklady pro klienta
  - pro nejlikvidnější měny a měnové páry se výše spreadu pohybuje zhruba v intervalu 0,02 – 0,05 %, přičemž s klesající likviditou výše rozpětí roste

$$\% \text{ spread } (L / K) = (A (L / K) - B(L / K)) / (A (L / K)) * 100$$

Dvoucestné kótování devizových kurzů

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Převážná většina kotací devizových kurzů jednotlivých měn je uváděna za pomoci primárních měn.**
  - americký dolar, britská libra, švýcarský frank a euro.
- **Pro výpočet jakékoliv jiné kombinace lze využít křížové kurzy, které lze vypočítat pomocí dvou měnových párů obsahujících tři měny.**
  - Při použití devizových kurzů v podobě, ve které je společná měna na druhé pozici:
$$S(L / J) = (S(L / K)) / (S(J / K))$$
  - Při použití devizových kurzů v podobě, ve které je společná měna na opačné pozici:
$$S(L / J) = S(L / K) * S(K / J)$$

- Forwardové kurzy představují realizační cenu, za kterou se vypořádávají forwardové obchody
- Forwardové kurzy se kótují třemi způsoby
  - outright kotace
    - uvádí se celé kurzové hodnoty, tedy například *outright forward středový kurz na jeden měsíc: 25,5420 CZK/EUR*
  - kotace ve swapových bodech
    - v případě přímé kotace je dána pouze rozdílem forwardového kurzu outright a spotového kurzu
    - jestli je hodnota bodů bid větší než hodnota bodů ask, pak jde o diskont, u prémie platí opak
    - *Swapové body* = $(F - S) * X$
  - kotace v procentech
    - uvádí termínovou prémii nebo diskont v procentuálním vyjádření, což umožňuje přímé porovnání termínové prémie nebo diskontu s úrokovým diferenciálem
    - Přímá kotace: $f\% = \frac{F(L/K) - S(L/K)}{S(L/K)} * \frac{360}{n} * 100$
--- ... --- $\frac{S(L/K) - F(L/K)}{360}$ ---

Vztah mezi spotovým a forwardovým kurzem

- Absolutní rozdíl mezi termínovým a spotovým kurzem ukazuje, zda se daná měna termínově obchoduje s premií nebo diskontem.
  - Pokud se měna obchoduje s termínovou premií, F je tedy větší než S , pak to indikuje předpoklad jejího posílení.
  - Pokud se měna obchoduje s termínovým diskontem, F je tedy nižší než S , pak trh předpokládá její budoucí oslabení.

- Samotná změna devizového kurzu bývá nazývána **apreciací (zhodnocením) nebo depreciací (znehodnocením)**.
  - Depreciace domácí měny znamená, že hodnota domácí měny klesá v poměru k zahraniční měně, což u přímého kótování znamená nárůst devizového kurzu (18.10 CZK/USD → 18.80 CZK/USD).
  - Appreciace domácí měny naopak znamená, že hodnota domácí měny roste v poměru k zahraniční měně, což u přímého kótování znamená pokles devizového kurzu (18.10 CZK/USD → 17.60 CZK/USD).
- Výpočet změny devizového kurzu:

$$\Delta S \% = \frac{S_1 - S_0}{S_0} * 100$$

Základní determinanty devizových kurzů

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- relativní míry inflace
- relativní úrokové sazby
- relativní úrovně příjmů
- operace centrálních bank na devizových trzích
- tržní očekávání vývoje devizových kurzů

Derivátové kontrakty na devizovém trhu

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNE

- Měnový derivát představuje kontrakt oceněn cenou, která je částečně odvozená z hodnoty podkladové měny.

- V MNC jsou nejčastěji využívány tři druhy měnových derivátů:
  - Forwardové kontrakty,
  - Měnové futures kontrakty,
  - Měnové opční kontrakty.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost 😊
